

Region öst

Vecka 24 2020

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling: Europa investerar i landsbygdsområden

Axgång ger sjunkande värden för kväveupptag

Flera fält vid veckans mätningar hade nått axgång. Då brukar mätvärdena sjunka och även bli osäkrare eftersom flaggbladens färg, vinklar och axens färg är väldigt varierande. Kväveupptaget har fortsatt att öka i Östergötland och Örebro län medan det har sjunkit i Kalmar och i Södermanlands län.

Axgång ger sjunkande värden i Kalmar län

Mätvärdena i Kalmar län har börjat sjunka på grund av axgången. Färgen och vinklarna på flaggblad och ax brukar ge osäkra mätvärden. Höstvetet var i DC 47-55, d.v.s. flaggbladets slida öppnar sig till halva axet framme. Kväveupptaget i både nollrutor och gödslade fält är fortfarande högst i Kalmar län men har sjunkit sedan förra veckan. Kväveupptaget var i genomsnitt 62 kg/ha i nollrutorna och 120 kg/ha i de gödslade fälten, se diagram 1. Den senaste veckan har mätvärdet minskat med 17 kg i nollrutorna och 19 kg i de gödslade fälten. Kväveupptaget över tid visas i diagram 2.

Bild 1 och 2. Nollrutor på fält H17 till vänster och H18 till höger, båda fält i Ljungbyholm söder om Kalmar den 7 juni. På det vänstra fältet var mätvärdet i nollrutan 90 kg och i det gödslade fältet 161 kg kväve/ha, förfrukt höstraps. Mätvärdet på det högra fältet var 65 kg i nollrutan och 112 kg kväve/ha i det gödslade fältet, förfrukt rödklöverfrö. Skillnaden i upptag mellan nollruta och fält är ungefär lika stora men mätvärdena har olika nivå. Foto: Lisbeth Hansson

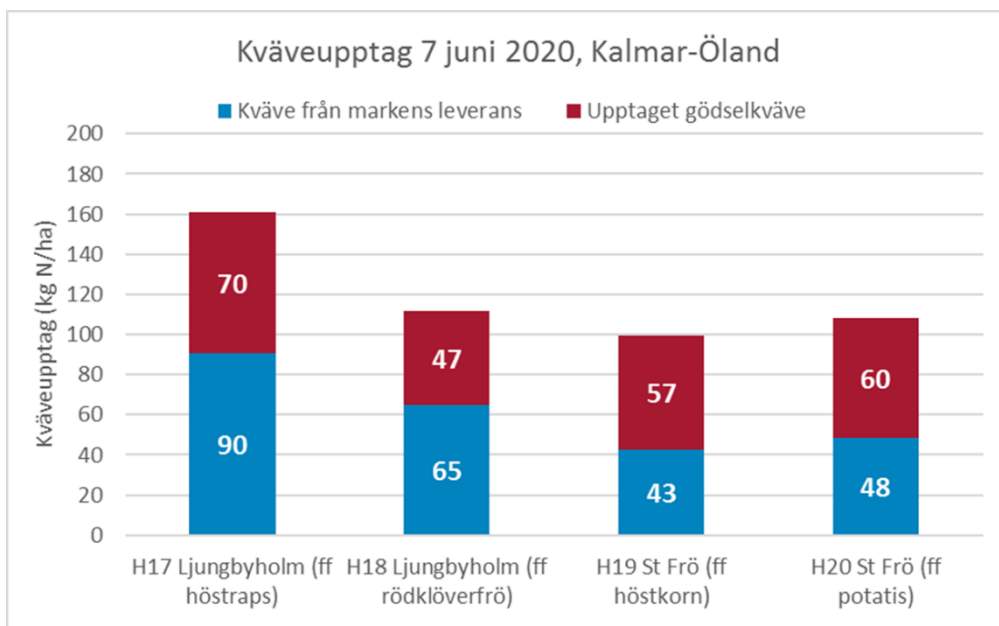

Diagram 1. Kväveupptaget i Kalmar län den 1 juni. När mätningarna gjordes var vetet i DC 47-55. På alla fält används stallgödsel regelbundet. Förfrukterna visas inom parentes efter fältets namn. Jordarterna är främst lättleror.

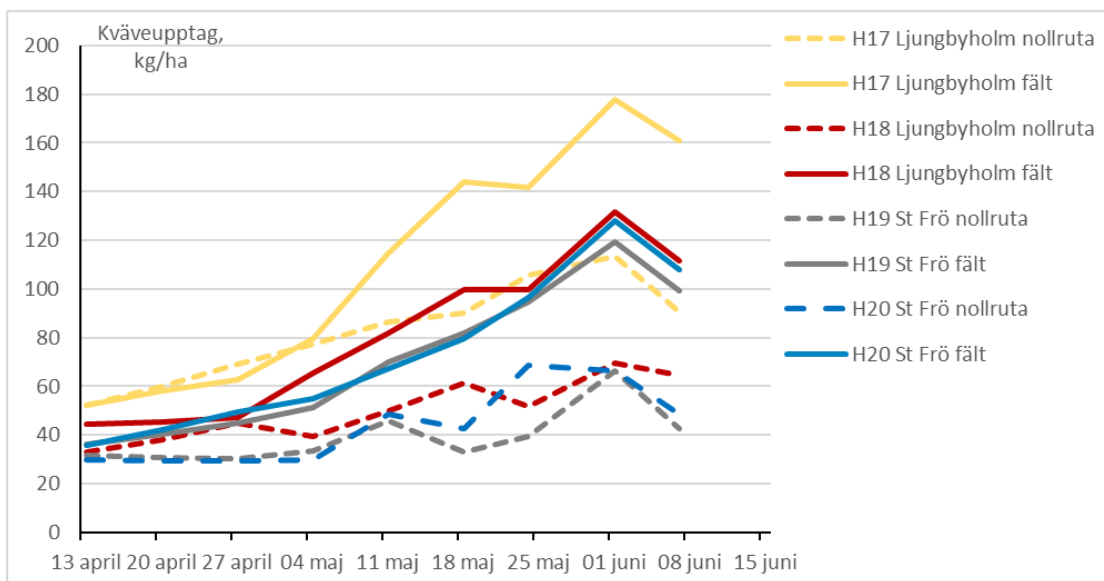

Diagram 2. Kväveupptag över tid i Ljungbyholm söder om Kalmar och Stora Frö på Öland.

Kväveupptaget fortsätter att öka i Östergötland

I Östergötland hade höstvetet nått DC 39-43, d.v.s. flaggbladsslidan just synlig till börjar vidgas när vi mätte kväveupptaget den 5 juni. Kväveupptaget var i genomsnitt 32 kg/ha i nollrutorna och 99 kg/ha i de gödslade fälten, se diagram 1. Sedan förra veckan hade upptaget ökat med 2 kg i nollrutorna och 8 kg i de gödslade fälten.

Bild 3 och 4. Nollrutor på fält E1 till vänster och E2 till höger, båda fält i Vårdsberg utanför Linköping den 5 juni. På det vänstra fältet var kväveupptaget i nollrutan 30 kg och i det gödslade fältet 113 kg kväve/ha. Kväveupptaget på det högra fältet var bara 14 kg i nollrutan och 91 kg kväve/ha i det gödslade fältet. Förfrukterna var höstraps och höstvetete. Foto: Pernilla Kvarmo

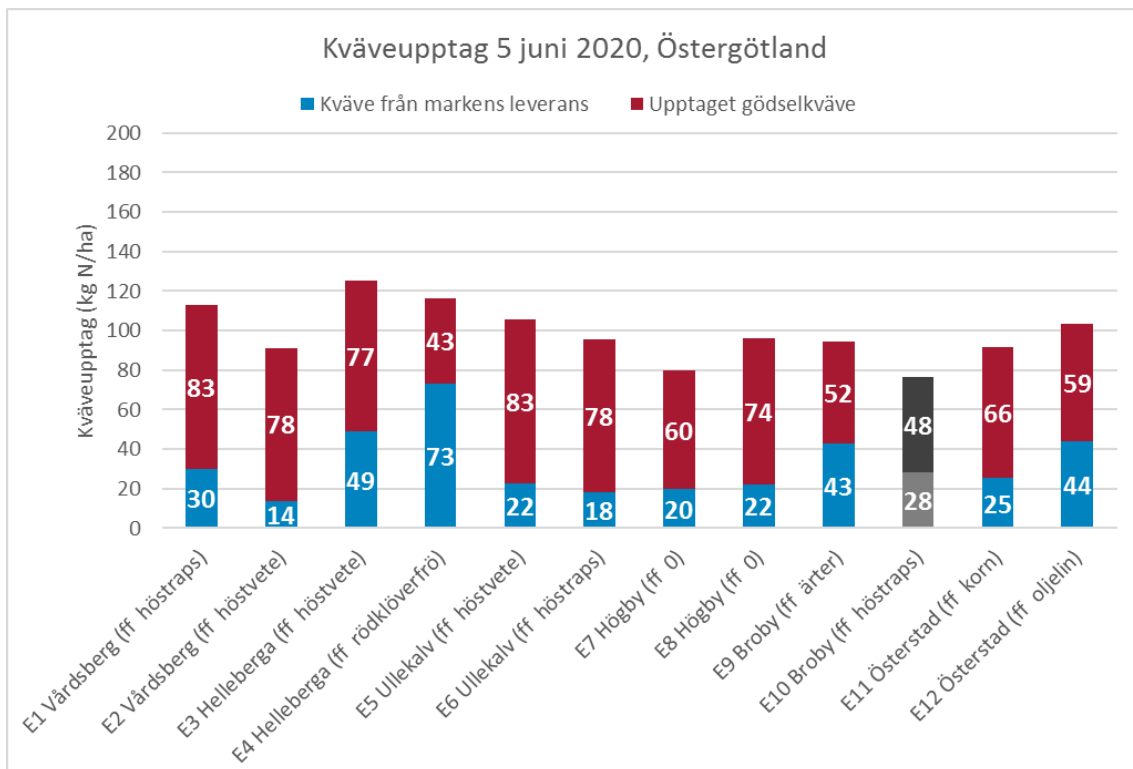

Diagram 3. Kväveupptaget i höstvetefält i Östergötland den 5 juni. När mätningarna gjordes var vetet i DC 39-43. Jordarterna varierar från sandig jord till styv lera. På fält E10 påverkas mätvärdet i nollruta och gödslat fält av höstkorn som är betydligt ljusare än höstvetet. Resultaten däriifrån kan därför betraktas som lite osäkra.

I diagram 4-6 visas kväveupptaget över tid. I diagrammen syns att upptaget av kväve fortfarande ökar i de gödslade fälten även om det är mindre än förra veckan. I nollrutorna är ökningen mindre.

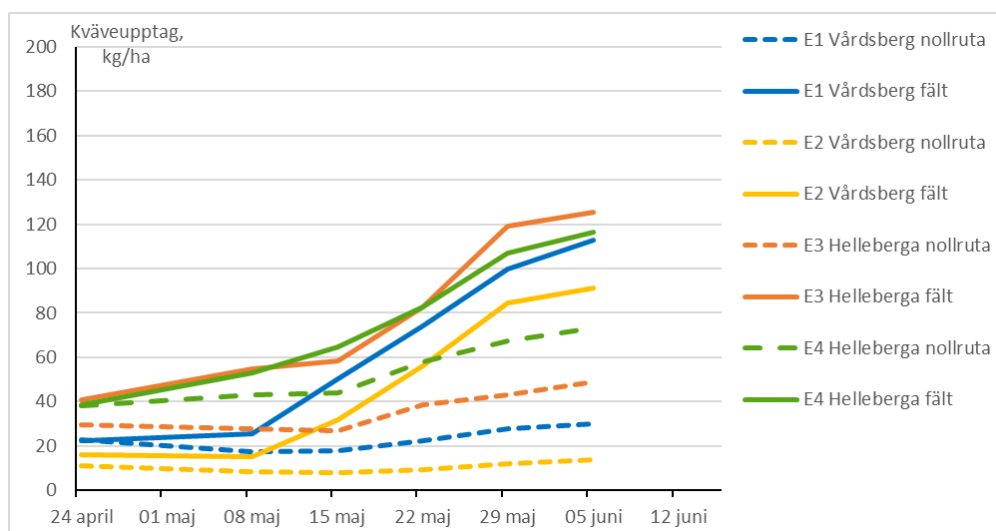

Diagram 4. Kväveupptag över tid på fälten i Vårdsberg strax öster om Linköping och Helleberga, Klockrike i Östergötland.

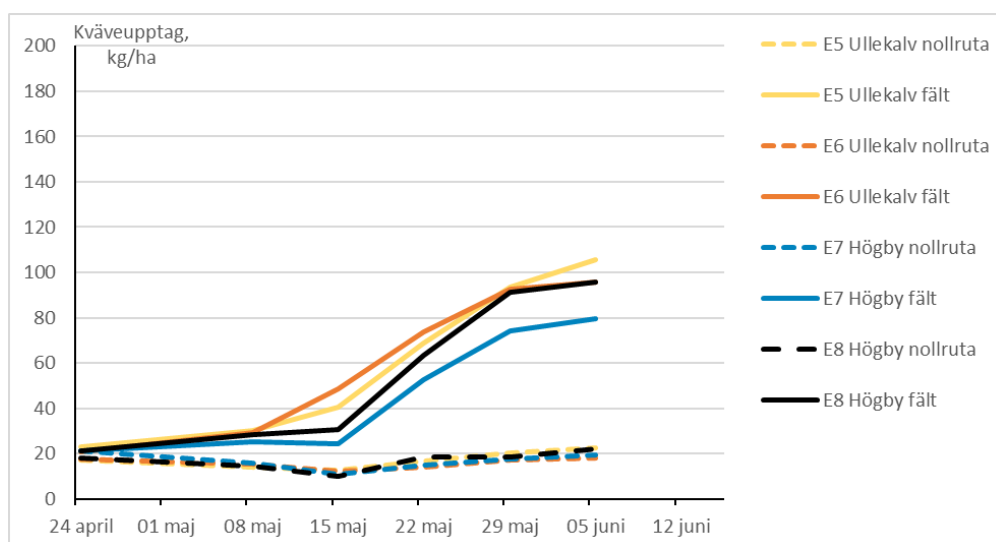

Diagram 5. Kväveupptag över tid på fälten i Ullekalv och Högby utanför Skänninge i Östergötland.

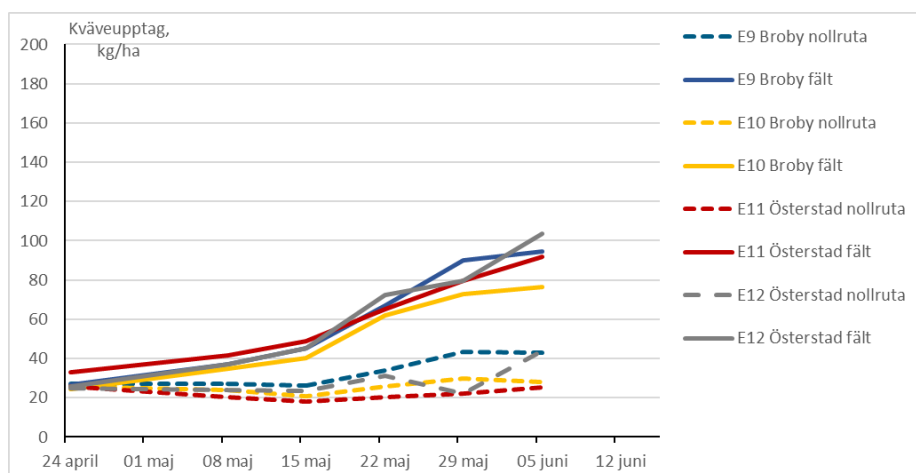

Diagram 6. Kväveupptag över tid på fälten i Broby, Vadstena och Österstad i Östergötland. På fält E10 påverkas mätvärdet i nollruta och gödslat fält av höstkorn som är betydligt ljusare än höstvetet.

Sjunkande mätvärden i Södermanland

I Södermanlands län gjordes mätningarna den 8 juni. Vetet hade då nått DC 45-47, d.v.s. flaggbladets slida vidgad till flaggbladets slida öppnar sig. I genomsnitt var kväveupptaget 52 kg/ha i nollrutorna och 110 kg/ha i de gödslade fälten, se diagram 7. Sedan förra veckan hade mätvärdet sjunkit med 12 kg i nollrutorna och 6 kg i de gödslade fälten. Diagram 8 visar kväveupptaget över tid på fälten i Södermanland. På ett av fälten kunde vi inte mäta denna vecka.

Bild 5 och 6. Nollrutor på fält D13 till vänster och D14 till höger, båda på Stora Lövhulta, Eskilstuna, den 8 juni. På det vänstra fältet var kväveupptaget i nollrutan 43 kg och i det gödslade fältet 101 kg kväve/ha, förfrukt rödklöverfrö. Kväveupptaget på det högra fältet var 32 kg i nollrutan och 92 kg kväve/ha i det gödslade fältet, förfrukt höstraps. Foto: Lovisa Eriksson

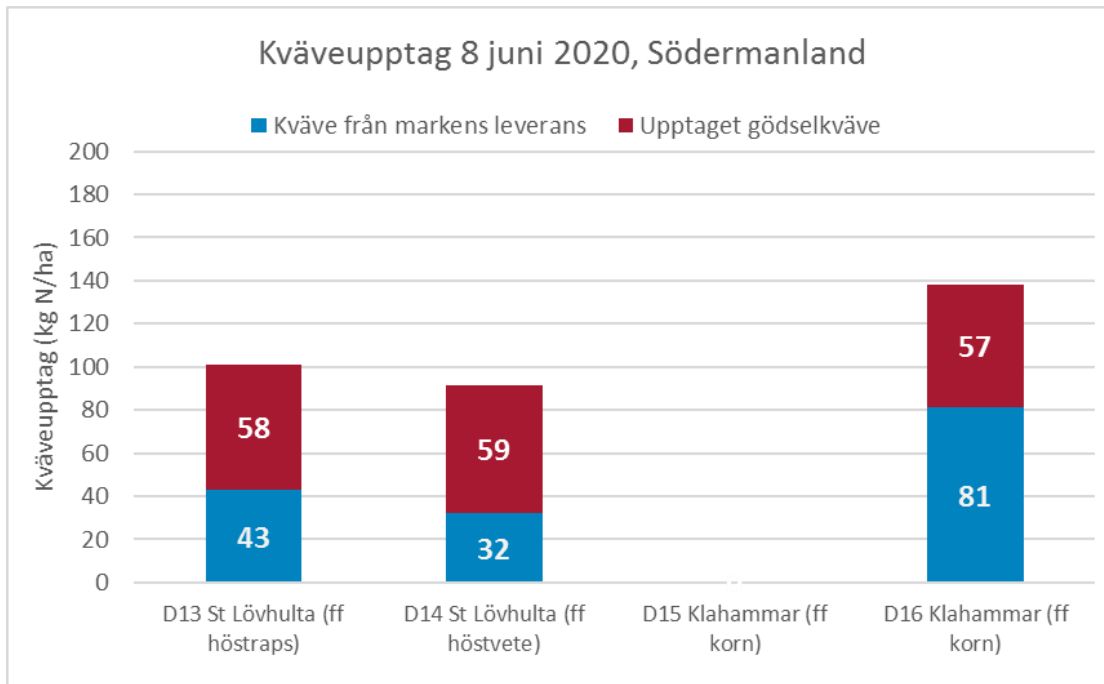

Diagram 7. Kväveupptaget i höstvetefält i Södermanlands län den 8 juni. När mätningen gjordes var vetet i DC 45-47. Jordarten är styv lera. På fält D15 kunde vi inte mäta denna vecka.

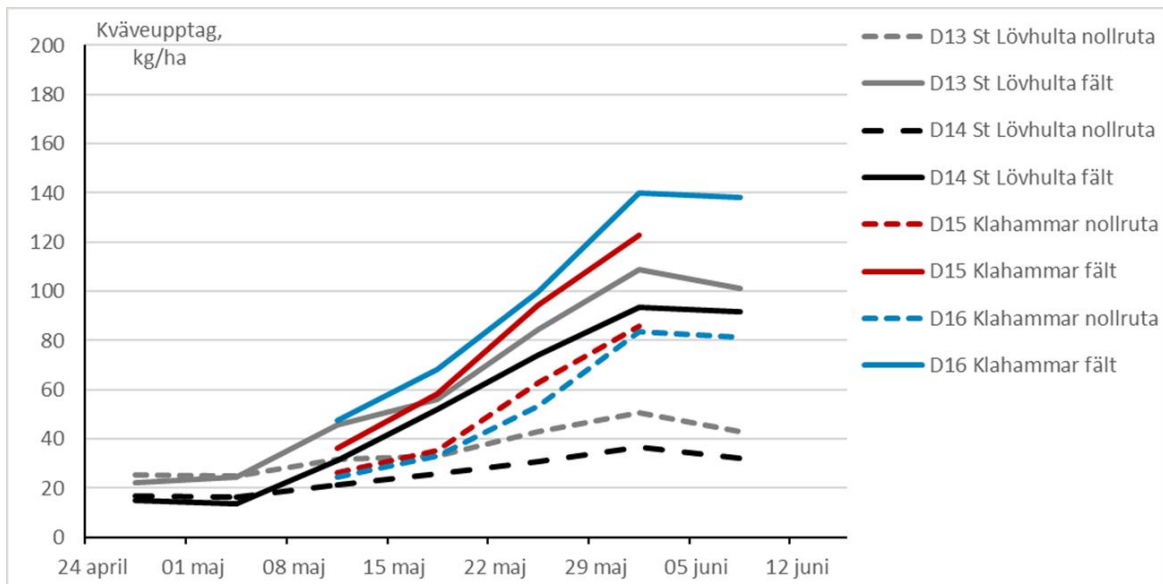

Diagram 8. Kväveupptag över tid på fälten i Stora Lövhulta, Eskilstuna och Klahammar, Stallarholmen i Södermanland.

Kväveupptaget ökar fortfarande i Örebro län

I Örebro län gjordes mätningarna den 6 juni. Höstvetet hade då nått DC 43-45, d.v.s. flaggbladets slida börjar vidgas till flaggbladets slida vidgad. I genomsnitt var kväveupptaget 25 kg/ha i nollrutorna och 97 kg/ha i de gödslade fälten, se diagram 9. Senaste veckan har upptaget i nollrutorna ökat med 1 kg/ha och i de gödslade fälten med 12 kg/ha, se diagram 10.

Bild 7. Fält T21 på Hidinge, Vintrosa, den 6 juni. Kväveupptaget i nollrutan var 40 kg och i det gödslade fältet 104 kg kväve/ha, förfrukt oljelin. Foto: Charlotta Norén

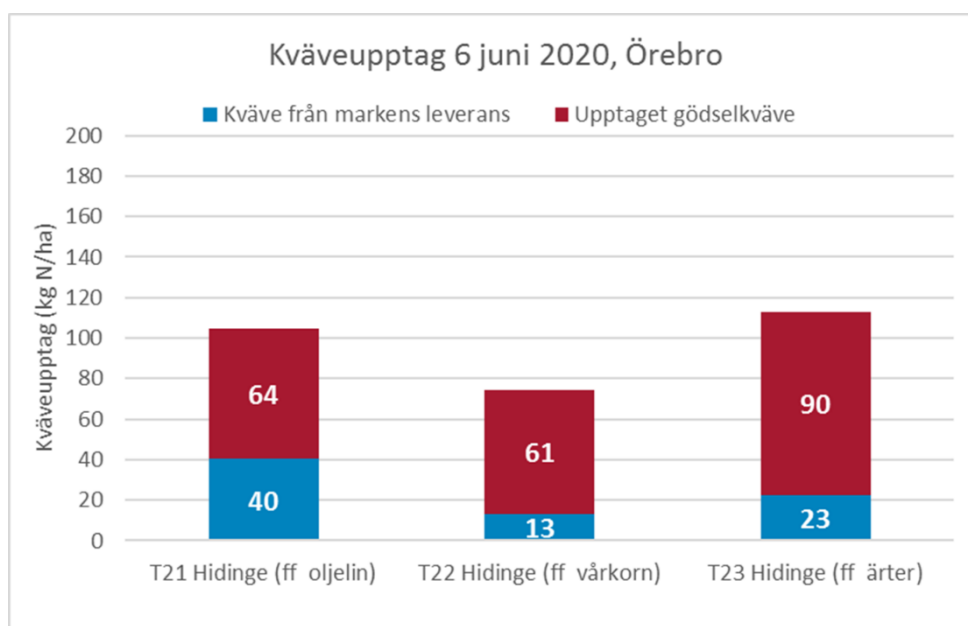

Diagram 9. Kväveupptag i höstvetefält i Örebro län den 6 juni. När mätningen gjordes var vetet i DC 43-45. Jordarten är mellanlera och lättlera.

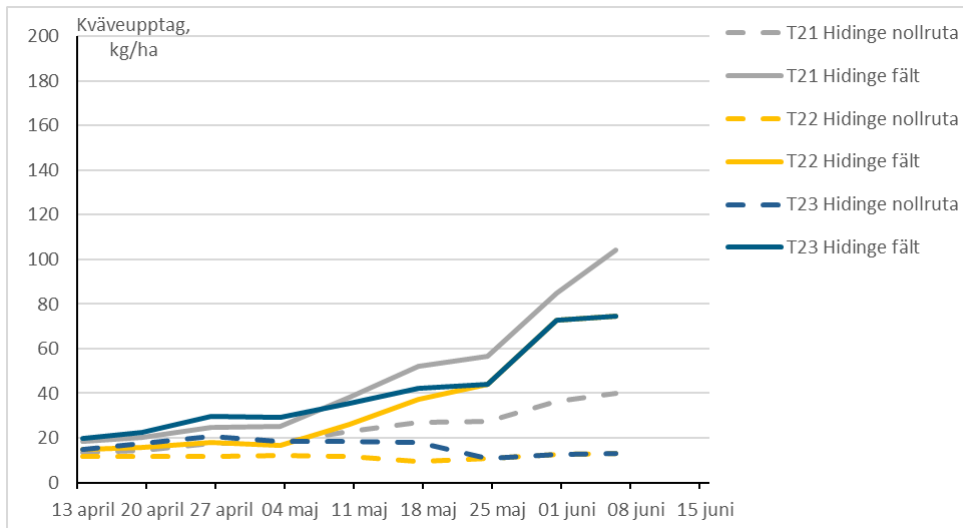

Diagram 10. Kväveupptag över tid i fälten på Hidinge, Vintrosa i Örebro län.

Hur skiljer sig kväveupptaget i år mot tidigare år?

Vi kan se att kväveupptaget inte har fortsatt öka i samma takt som tidigare år, se diagram 11. För några veckor sedan var vi uppe i upptag som var jämförbara med tidigare år men nu har ökningstakten minskat och kurvorna planar ut. Som vi resonerade i början av brevet spelar axens färg och flaggbladens utseende stor roll för mätvärdena men trots det så planar kurvorna ut mer än tidigare år. Möjligen kan det också bero på att det börjar bli torrt på vissa platser.

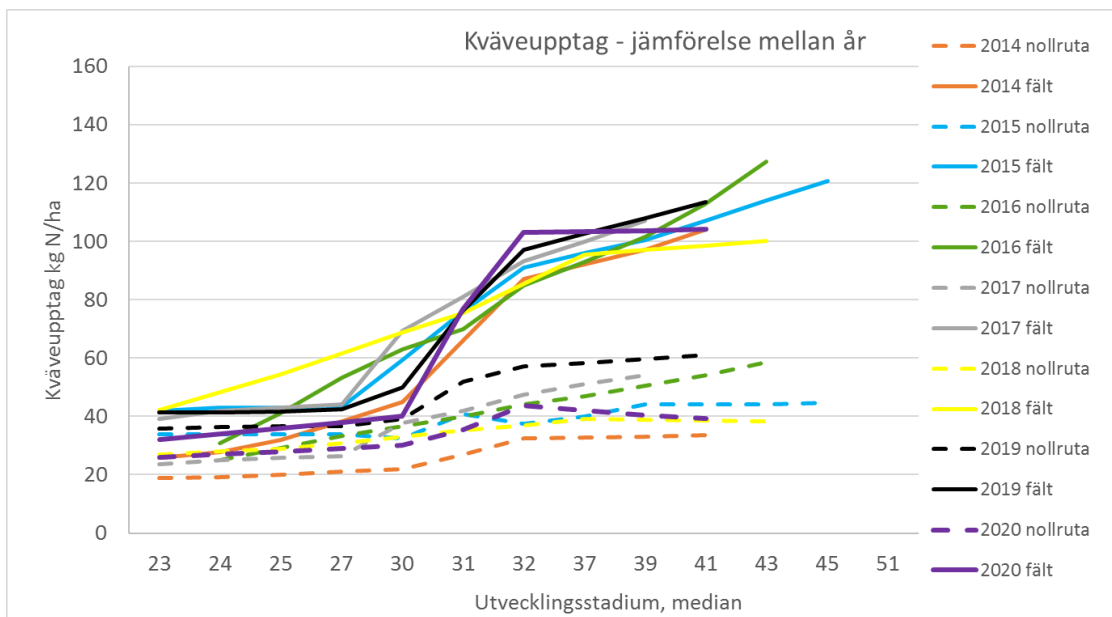

Diagram 11. Kväveupptag i genomsnitt för nollrutor och gödslade fält vid samma utvecklingsstadium i median. Jämförelsen är ungefärlig eftersom fälten och gårdarna som är med i mätningarna varierar lite mellan åren.

Nästa mätning blir årets sista

Mätningarna i Kalmar och på Öland och Örebro är avslutade för i år. Antagligen mäter vi sista gången i Östergötland på fredag och i Södermanland på måndag kommande vecka.

Pernilla Kvarmo och Johan Malgeryd, Linköping

En blandning av olika fält

I tabell 1 visas gödslingar med datum, gödselmedel och kvävemängd för alla fält. I tabell 2 hittar du bakgrundsdata för fälten.

Tabell 1. Gödslingar med datum och gödselmedel.

Plats	Gödsling 1			Gödsling 2			Gödsling 3			Kväve vär totalt kg/ha
	Datum	Gödsel- medel	Kvävegiva kg/ha	Datum	Gödsel- medel	Kvävegiva kg/ha	Datum	Gödsel- medel	Kvävegiva kg/ha	
E1 Vårdsberg	01 april	NS 27-4	140	02 juni	NS 27-3	70				210
E2 Vårdsberg	01 april	NS 27-4	140	29 maj	NS 27-4	95				235
E3 Helleberga	23 mars	NS 27-4	80	24 april	NS 15,5	80	22 maj	NS 27-4	35	196
E4 Helleberga	27 mars	NS 27-4	89	25 april	NS 15,5	54	22 maj	NS 27-4	46	188
E5 Ullekalv	23 mars	NS 27-4	95	24 mars	KMg	0	05 maj	NS 27-4	81	176
E6 Ullekalv	23 mars	NS 27-4	95	05 maj	N 15,5	47				141
E7 Högbj	15 april	NS 27-4	100	08 maj	NS 27-4	50				150
E8 Högbj	15 april	NS 27-4	100	08 maj	NS 27-4	50				150
E9 Broby	24 april	NS 27-4	86	03 maj	NS 27-4	62				148
E10 Broby	05 april	NS 27-4	84	15 april	Hönsflyt	30	27 maj	N 15,5	45	159
E11 Österstad	06 april	NPK 27-2-3	89	06 maj	NS 27-4	59				149
E12 Österstad	06 april	NPK 27-2-3	89	07 maj	NS 27-4	59				149
D13 St Lövhulta	09 april	NS 27-4	135	30 april	NS 27-4	41				176
D14 St Lövhulta	09 april	NS 27-4	135	30 april	NS 27-4	41				176
D15 Klahammar	21 mars	NS 27-4	139	12 maj	NS 27-4	51	05 juni	N 15,5	20	211
D16 Klahammar	21 mars	NS 27-4	139	11 maj	NS 27-4	51	05 juni	N 15,5	20	211
H17 Ljungbyholm	28 mars	NS 27-4	80	22 april	NS 27-4	70				150
H18 Ljungbyholm	28 mars	NS 27-4	80	22 april	NS 27-4	55				135
H19 St Frö	28 mars	NS 27-4	108							108
H20 St Frö	28 mars	NS 27-4	108							108
T21 Hidinge	08 april	NS 27-4	80	18 maj	Svinflyt	90				170
T22 Hidinge	09 april	NS 27-4	80	25 maj	Svinflyt	90				170
T23 Hidinge	09 april	NS 27-4	80	29 april	Svinflyt	80				160

Sorter, jordarter, förfrukter och kvävegödsling för fälten

Tabell 2. Förutsättningar som sort, jordart, förfrukt och gödsling på respektive fält där vi mäter.

Plats	Sort	Jordart	Förfrukt	Kvävegödsling kg N/ha		Stallgödsel växtföljden
				Höst	Vår totalt	
E1 Vårdsberg	Informer	mullrik SL	höstraps		210	Nej
E2 Vårdsberg	Linus	mullrik SL	höstvet		235	Nej
E3 Helleberga	Informer	mmh ML	höstvet	14	196	Nej
E4 Helleberga	Informer	mmh ML	rödklöverfrö	11	188	Ja
E5 Ullekalv	Hereford	nmh mo LL	höstvet	12	176	Nej
E6 Ullekalv	Hereford	nmh I Sa	höstraps	12	141	Nej
E7 Högby	Julius	Mo?			150	Nej
E8 Högby	Julius	Mo?			150	Nej
E9 Broby	Reform	mr ML	Ärter		148	Hönsflyt, 12-15 ton/ha vart 3:e år
E10 Broby	Informer	mr ML	höstraps		159	Hönsflyt, 12-15 ton/ha vart 3:e år
E11 Österstad	Linus	ML	Korn		149	Nej
E12 Österstad	Brons	ML	Oljelin	11	149	Nej
D13 St Lövhulta	Linus	SL	höstraps	10	176	Kyckling 4 ton vart 6:e år, senast 2018
D14 St Lövhulta	Julius	SL	höstvet	11	176	Kyckling 4 ton vart 6:e år, senast 2017
D15 Klahammar	Julius	ML	Korn	40	211	Rötrest vart 4:e år
D16 Klahammar	Praktik	ML	Korn	40	211	Rötrest vart 4:e år
H17 Ljungbyholm	Mariboss	nmh I Mo	höstraps		150	Gris/kyckling vartannat år
H18 Ljungbyholm	Cubus	mmh mo LL	rödklöverfrö		135	Gris/kyckling vartannat år
H19 St Frö	Torp	LL	höstkorn		108	Svinflyt, ca 17 ton/ha och år
H20 St Frö	Elixer	LL	potatis		108	Svinflyt, ca 17 ton/ha och år
T21 Hidinge	Julius	mmh ML	Oljelin		170	Svinflyt
T22 Hidinge	Julius	mmh Mj LL	vårkorn		170	Svinflyt
T23 Hidinge	Julius	mh Mj LL	Ärter		160	Svinflyt